ประเมินผลโครงการส่งเสริมป้องกันทางทันตสุขภาพ "ยิ้มสดใส เด็กไทยฟันดี" ในนักเรียนประถมศึกษา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ปี 2549 - 2554

บุษบา ภู่วัฒนา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ประเมินผลโครงการส่งเสริมป้องกันทางทันตสุขภาพ "ยิ้มสดใส เด็กไทยฟันดี" ในนักเรียนประถมศึกษา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ปี 2549 - 2554

EVALUATION OF ORAL HEALTH PROMOTION AND PREVENTION PROJECT FOR PRIMARY SCHOOL CHILDREN UNDER “YIM (SMILE) SODSAI(BRIGHT) DEK THAI (AOLUK SCHOOL CHILDREN) FUN DEE (HEALTHY TEETH)” IN AOLUK DISTRICT KRABI PROVINCE ,2006 - 2011

บุษบา ภู่วัฒนา 5338846 PHMP/M

ส.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อังสนา บุญธรรม (Ph.D)., กุลยา นาคสวัสดิ์ (M.P.H., M.Sc.)

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆในโครงการส่งเสริมและป้องกันทางทันตสุขภาพ “ยิ้มสดใส เด็กไทยฟันดี” ในนักเรียนประถมศึกษา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ที่ดำเนินการในปี 2549-2554 มีกิจกรรมดังนี้ การตรวจฟัน การเคลือบหลุมร่องฟัน การแปรงฟันหลังอาหารกลางวันและก่อนเข้านอน พฤติกรรมในการบริโภคอาหารกรุบกรอบและเครื่องดื่มหวาน การยึดติดของสารเคลือบหลุมร่องฟันในฟันกราม และการผุของฟันที่ได้รับการเคลือบหลุมร่องฟัน โดยนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงพรรณนาเป็นจำนวนและร้อยละตามชนิดของกิจกรรมต่างๆ สรุปผลการดำเนินงานโดยใช้เกณฑ์ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของการส่งเสริมทันตสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ผลการศึกษาพบว่าการตรวจฟันโดยรวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1และ 3 ในปี 2549-2554 ยังต่ำกว่ามาตรฐานร้อยละ 100 เล็กน้อยในบางปี อัตราการได้รับการเคลือบหลุมร่องฟันในนักเรียนพบร้อยละ 84.0-99.9 (คน) และ ร้อยละ 97.2-100 (ซี่) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานในทุกปี อัตราการแปรงฟันหลังอาหารกลางวันและก่อนเข้านอนทุกวันร้อยละ 33.3 และร้อยละ 48.5 ตามลำดับ และอัตราการบริโภคน้ำอัดลม น้ำหวาน และขนมกรุบกรอบมากกว่า 3 วันใน 1 สัปดาห์ เท่ากับร้อยละ 13.6 ร้อยละ 22.7 และร้อยละ 37.0 ตามลำดับ ผลการประเมินและติดตามการเคลือบหลุมร่องฟันในระยะ 6 ปีในปี พ.ศ.2554 พบการหลุดทั้งซี่ ร้อยละ 58.4 หลุดบางส่วนร้อยละ 23.7 และยึดติดสมบูรณ์ ร้อยละ 17.9 และพบการผุของฟันที่ได้รับการเคลือบหลุมร่องฟัน ร้อยละ 22.4

ผลการศึกษาเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกิจกรรมต่างๆของโครงการฯให้มีความครอบคลุมครบถ้วนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมไปถึงการประเมินกระบวนการหรือวิธีการดำเนินการของกิจกรรมทั้งหมดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันฟันผุในเด็กนักเรียนต่อไป

คำสำคัญ : กิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพ / การป้องกันทางทันตสุขภาพ / การจัดบริการเคลือบหลุมร่องฟัน

90 หน้า

Copyright by Mahidol University

EVALUATION OF ORAL HEALTH PROMOTION AND PREVENTION PROJECT FOR PRIMARY SCHOOL CHILDREN UNDER "YIM (SMILE) SODSAI(BRIGHT) DEK THAI (AOLUK SCHOOL CHILDREN) FUN DEE (HEALTHY TEETH)" IN AOLUK DISTRICT, KRABI PROVINCE ,2006 - 2011

BUDSABA POOWATTANA 5338846 PHMP/M

M.P.H

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ANGSANA BOONTHUM (Ph.D), KULAYA NARKSAWAT (M.P.H.,M.Sc.)

ABSTRACT

The present descriptive study aims to gather secondary data of the implementation results of different activities related to the dental health promotion and prevention project "Yim (smile) Sodsai(bright) Dek thai (aoluk school children) Fun Dee (healthy teeth)" among students at primary education level, in Aoluk District, Krabi Province with the duration of operations from the years 2006-2011.The relevant activities that were carried out included dental examination, pit and fissure sealant, tooth brushing after lunch and before going to bed, behavior in the consumption of crunchy snacks and sweet drinks, adhesion of sealant materials in the molar as well as tooth decay with pit and fissure sealant. The data obtained have been brought for analysis and description in terms of number and percentage in accordance with different types of activities. The results of implementation are summarized by using standard criteria as well as indicators of dental health promotion, Department of Health, Ministry of Public Health.

The study has revealed that the result of overall dental examination of students at primary education Grade 1 and 3 in the years 2006-2011 was slightly lower than standard 100 percent in some years. It has been found that the treatment with pit and fissure sealant in students is at the rate of 84.0-99.9 percent (persons) and 97.2-100 percent (teeth), which is higher than the standard criteria every year. The rate of brushing teeth, after lunch and before going to bed on daily basis, is found at 33.3 percent and 48.5 percent, respectively. Additionally, the consumption of aerated soft drinks, soft drinks and crunchy snacks is found at the rate of more than 3 days per week, being equal to 13.6 percent, 22.7 percent and 37.0 percent,respectively.The evaluation and follow-up of the pit and fissure sealant treatment during, the six-year term in the year 2011 have found total loss retention of 58.4 percent, partial loss retention at 23.7 percent and complete retention at 17.9 percent. Moreover, the tooth delay with the treatment of pit and fissure sealant is found at the rate of 22.4 percent.

The study results suggest the improvement of various activities in the framework of the project to cover the scope thoroughly both in qualitative and quantitative terms as well as all process evaluations or methods of active implementation in order to enhance the efficiency of the prevention of tooth decay in children onwards.

KEY WORDS: DENTAL HEALTH PROMOTION ACTIVITIES / DENTAL HEALTH PREVENTION / PIT AND FISSURE SEALANT SERVICE

90 pages

Copyright by Mahidol University